

IDEOLOGI OCH SYSTEMUTVECKLING

Albert Danielsson
Aant Elzinga
Tore Nordenstam
Alf Sjöberg
Lennart Torstensson
m fl

Under redaktion av
Bo Göranson

Studentlitteratur

IDEOLOGI OCH SYSTEMUTVECKLING

Albert Danielsson
Aant Elzinga
Tore Nordenstam
Alf Sjöberg
Lennart Torstensson
m fl

Under redaktion av
Bo Göranson

Studentlitteratur

Till Håkan Törnebohm

Omslagsfoto: Beata Bergström. Erland Josephson och Toivo Pawlo i
Brechts Galilei, regi Alf Sjöberg.

Övriga foton: Beata Bergström

© Bo Göranson m fl 1978

Andra upplagan

Printed in Sweden

Studentlitteratur

Lund 1978

ISBN 91-44-13112-7

Innehåll

Förord till första upplagan 4
Albert Danielsson

Förord till andra upplagan 5
Bo Göranzon och Tore Nordenstam

1. Inledning 6
Bo Göranzon

2. Galilei och forskningens frihet 10
Inledning
Alf Sjöberg

Diskussion

3. Utredareetik i statsförvaltningen 52
Inledning
Lennart Torstensson

Diskussion

4. Produktionstekniska värden och värderingar 70
Inledning
Tore Nordenstam

Diskussion

5. Språk och handling 86
Tore Nordenstam

6. Förståelse och förändring 98
Tore Nordenstam

7. Två vetenskapliga traditioner 107
Bo Göranzon i samarbete med Tore Nordenstam

71. Positivistisk tradition 112

72. Hermeneutisk tradition 120

8. Konstens pedagogiska funktion - några exempel 145
Bo Göranzon

Förord till första upplagan

Sedan många år har en kollokvieserie "Studier av företag betraktade som innovativa system" bedrivits i samarbete mellan avdelningen för Vetenskapsteori vid Göteborgs Universitet och institutionen för Industriell Ekonomi och Organisation vid Tekniska Högskolan i Stockholm. Under perioden 1974-75 valdes "Värden och värderingar" som tema för kollokvieserien. Några av de ämnen som behandlades var: Värderingars betydelse i framtidsstudier. Rättsregler kontra moralregler, Teknikbedömning - en prospektering av problemställningar. Bland annat som resultat av kollokvier i Bergen och Göteborg med Bo Göransson och Tore Nordenstam som inledare, växte det fram ett önskemål och ett intresse att låta kollokvieserien utvecklas till ett symposium i Yrkesetik. Ett sådant symposium i Yrkesetik genomfördes på Tekniska Högskolan den 24 och 25 mars 1975. Ansvarig för planering och genomförande av symposiet samt för redigeringen av föreliggande dokumentation har varit Bo Göransson.

Samtliga inledare och diskussionsdeltagare har välvilligt medverkat till att denna dokumentation av symposiet blivit möjlig genom att redigera och godkänna publiceringen av sina inlägg. Ett särskilt värdefullt stöd i arbetet med såväl symposiet som dokumentationen har bitr prof Tore Nordenstam, Filosofisk Institut, Universitet i Bergen och regissör Alf Sjöberg, Dramaten, givit. Beata Bergström har välvilligt ställt bildmaterial från Dramatens föreställning av Brechts Galilei till förfogande. Margaretha Anserud har ansvarat för utskrift av manuskript.

Det är för mig en mycket angenäm uppgift att få framföra ett varmt tack till alla dem som medverkat.

Stockholm den 15 mars 1976
Institutionen för
INDUSTRIELL EKONOMI OCH ORGANISATION

Albert Danielsson

Förord till andra upplagan

Denna andra utökade upplaga av "Ideologi och systemutveckling" består av två delar. Den första delen består av inläggen på symposiet i yrkesetik 24-25 mars 1975, som här trycks om utan förändringar. Den första upplagans avslutade uppsats om forskningsetik utgår här och istället har fyra nyskrivna studier tillkommit. Dessa nya bidrag, som utgör bokens andra del har tillkommit inom ramen för projektet "Perspektiv på analysverktyg och arbetsformer i systemutveckling" (PAAS-projektet), som nu är förankrat på Arbetslivscentrum.

Stockholm den 19 februari 1978

Bo Göranson
Arbetslivscentrum
Box 5606
S-114 86 STOCKHOLM

Tore Nordenstam
Filosofisk Institutt
Universitetet i Bergen
N-5014 BERGEN

IDEOLOGI OCH SYSTEMUTVECKLING

Bidrag till diskussionen om vetenskap, teknik och samhälle

En tidigare version av Ideologi och systemutveckling kommenterades så här i dagspress och facktidsskrifter:

»Vi lever i ett utredarsamhälle. Men vem utreder den roll som utredaren spelar och bör spela? Frågan har etiska komponenter som sällan uppmärksammas, bl a därför att utredaren förutsätts vara den objektive experten som bäst avgör med vilka medel uppdragsgivaren når det önskade målet: värderingarna sopas gärna under mattan. Detta stora problemområde, som inrymmer allt från informationsteknik till praktisk filosofi, debatteras i Ideologi och systemutveckling.»

Leif Zern, Dagens Nyheter

»Det unika med denna diskussion är emellertid att man oförväget tar sin utgångspunkt i konsten, närmare bestämt i Alf Sjöbergs uppsättning av Brechts 'Galilei', där frågan om forskningens möjliga frihet och dess notoriska risker ställs på ett sätt som i förbluffande grad äger relevans för 70-talsdebatten.

Att den här diskussionen är alltför angelägen för att få stanna hos några initierade men isolerade experter, inser givetvis den som ägnat U-68 och kärnkraftsfrågan ett allvarligt studium. Så läs den här boken. Och diskutera den!»

Leif Eriksson, Eskilstuna-Kuriren

»För att komma vidare är det viktigt att både forskare och andra får ett vidare perspektiv på forskarens roll i samhället — och på hur den möjligen kan omformas. Hur ska detta gå till? Det råder det återigen ingen enighet om, men diskussionerna i boken innehåller åtskilliga uppslag.»

Håkan Wiberg, Arbetet

»Några förkunskaper av teknisk natur behövs inte. Boken är ett utmärkt exempel på en tvärvetenskaplig diskussion som är både viktig och fruktbar.»

Örjan Leringe, Bokrevy-Bibliotekstjänst

På Studentlitteratur har även utgivits

Bo Göranson m fl: Perspektiv på datasystemutveckling — Om datatekniska miljöer, systemutvecklingsprocessen och arbetsorganisation

Studentlitteratur – ett förlag
inom Utbildningshuset

Box 1719, 221 01 Lund. Tel. 046-30 70 70